

Tunnikava

	TEEMA	SISU	MATERJAL	AEG
TUNNI ALUSTAMINE	Tunni alustamine	Tunni alustamise tegevused	Tiitelleht	0,5 min
	Õpime energiat säästma!	Tunni eesmärkide tutvustamine (õpetaja või mõni laps)	Slaid nr 2	1 min
	Tunniesmärgid			
HÄÄLESTUS	Õpime energiat säästma!	<ul style="list-style-type: none"> Kelle kodus on vahetatud vanad lambipirnid säästupirnide vastu? Kas te jätate telefonilaadija seina, kui telefonil on aku täis saanud? Kes teavad kui palju nende pere iga kuu energia (kütmine ja elekter) peale raha kulutab? Kas teate oma kodumasinate (nt. külmkapi) energiamärgistust? 	Slaid nr 2	1,5 min
	Küsimused õpilastele			
	Mida annab meile energia?	<ul style="list-style-type: none"> Energia on võime teha tööd (liikuda, õppida, jne) Elusolendid saavad energiat oma toidust. Energia ei teki ega kao, vaid muundub ühest liigist teise Energia võib kanduda edasi ühest kohast teise Energia on erinevaid liike (keemiline, mehaaniline, kineetiline, ...) 	Slaid nr 3 Tööleht ül. 1	5 min
	Kust energia tuleb? Kust elekter tuleb? Kuhu energia kaob?	<ul style="list-style-type: none"> Energiaallikaid on taastuvaid ja taastumatuid. Energiaallikate loetelu. Energia kulub kodus majapidamises nii kütmisele, elektriseadmete kasutamiseks 	Slaid nr 4-6 Tööleht ül 2-3	5 min
	Miks peaks energiat kokku hoidma?	<ul style="list-style-type: none"> Säästab elektriseadmeid Kulutab vähem raha Kasulik keskkonnale (kõik energiaallikad ei ole taastuvad) 	Slaid 7 Tööleht ül 4	2 min
ARUTELU	Kuidas kodus energiat kokku hoida? Aita Tommi!	<ul style="list-style-type: none"> Arutelu Punktihaaval läbi vaadata kohad, kust energiat kokku on võimalik hoida. Õpilastel paluda töölehte täita märksõnade ja lühilauseetega. Ca 2 min per punkt 	Slaidid 8 ja 9 Tööleht ül 5-6	15 min
KINNISTAMINE	Kujunda oma energiasäästu kleeps! Energiasäästu kleebise kavandamine ja joonistamine	<ul style="list-style-type: none"> Selgitada ülesande mõtet, näidata paari näidist Mustand töölehele, lõplik versioon kleepsualustele 	Slaid 10 Tööleht ül 7 Kleepsupaberid paluda lastel laiali jagada	12 min
	Kleebiste tutvustamine klassikaaslastele	<ul style="list-style-type: none"> <i>Kui aega on üle:</i> kõik tutvustavad kõigepealt paarilisele, siis klassile <i>Kui aega jääb puudu:</i> paar õpilast tutvustavad oma kleebiseid klassile. 	-	2 min
TUNNI LÕPETAMINE	Mis jäi sulle meelde tänasest tunnist? Kokkuvõtete tegemine	<ul style="list-style-type: none"> Tunniesmärkide juurde tagasi tulemine Tunni lõpetamine 	Viimane slaid	1 min

Tunnikava energia säästmise teemadel

Tunni teema: Kodune energia säästmine	Õppeaine: Loodusõpetus
Tunni eesmärgid: <ul style="list-style-type: none">• Õpilane teab, miks on vaja energiat säästa• Õpilane oskab nimetada võimalusi koduseks energiasäästuks• Õpilane kasutab oma uusi teadmisi energiasäästu kleebiste / siltide meisterdamiseks	
Hindamine: Vajadusel võib õpetaja hinnata töölehe täitmist	
Vajalikud vahendid: <ol style="list-style-type: none">1. Tööleht õpilasele2. Esitlusprogramm õpetajale3. Lisamaterjalid õpetajale, et teema taustaga paremini tutvuda (sh. tunni seotus riikliku õppekavaga)4. Joonistus- ja kirjutusvahendid õpilastele5. Kleepsude/siltide valmistamise alused või tugevam paber (igale õpilasele 3-5 tk)	

Tunnistruktuur

A HÄÄLESTUS

Õpetaja palub lastel käega märku anda, kelle kodus on vahetatud vanad lambipirnid säästupirnide vastu. Kas te jätate telefonilaadija seina, kui telefonil on aku täis saanud? Seejärel palub märku anda neil, kes teavad kui palju nende pere iga kuu energia (kütmine ja elekter) peale raha kulutab. Neljandaks küsida kas nad teavad oma kodumasinat (nt. külmkapi) energiamärgistust?

Õpetaja selgitab õpilastele, mis on energia (Elektrienergia on üks energialiik) ning kust energiat saadakse? Töölehel täidetakse ülesanded 1-2.

Õpetaja selgitab õpilastele kust energia ja elekter kui üks enam kasutatavaid energia liike tulevad, kus me energiat kasutame ning miks peaksime energiat säästma (keskkond, raha). Õpetaja kasutab näitlikustamiseks võrdlust rahaga ja/või põletatava põlevkivi hulgaga. Töölehel täidetakse ülesanne 3.

B TÄHENDUSE MÕISTMINE/ÕPPIMINE

Õpetaja jagab õpilastele töölehe, millel on kujutatud kaks tuba Tommi kodusest majapidamisest. "Aita Tommi!" Õpetaja palub õpilastel välja tuua võimalused, kuidas selles majapidamises saaks energiat säästa, õpetaja juhib diskussiooni ja annab vihjeid kui lastel ideed otsa saavad. Koos õpetajaga vaadatakse läbi kõik probleemkohad piltidel.

Läheneda võimalustele lapse ja pere vaatenurgast – mõned näited:

MIDA ÕPILANE SAAB TEHA ja MIDA PERE SAAB TEHA

- **Valgustus.** vaheta lambid energiasäästlikke lampide vastu (säästa kuni 80% energiast).
Lahkudes toast kustuta alati tuled.
- **Vanad suure tarbega elektriseadmed.** Energiatarbimise vahe võib-olla kordades. Jälgi uut kodumasinat ostes energiamärgistust
- **Nõudepesemine.** Eelistage kui võimalik nõudepesumasinat käsitsipesemisele, see aitab kokku hoida keskmiselt 90% vett ja ligi 60% energiat. Vaata, et nõudepesumasin oleks alati täis. Kui ei ole nõudepesumasinat, lase valamü või kauss vett täis, pese seal ja seejärel loputa.
- **Kütmine.** Alanda kütte temperatuur 1 kraadi võrra ja säästa 5% küttekuludelt!
- **Soojustamine.** Soojusta seinad – võid säästa umbes poole tarbitavast soojusenergiast
- **Sisse lülitatud seadmed.** Ära jäta seadmeid ooterežiimile vaid lülita nad välja!
- **Juhtmed seinas.** Ära hoia juhtmeid stepslis, kui seade ei tööta, ka see kulutab elektrit.
- **Õhutamine.** Ära küta tuba ja hoia akent lahti samal ajal, kasulikum on tuulutada lühikest aega.
- **Vanad aknad.** Vaheta aknad uue parema soojapidavusega akende vastu

Kui kõik probleemsed kohad on leitud ja läbi arutatud, siis tuleb ring ümber tõmmata nendele asjadele, millele „Tomm“ saab ka iseseisvalt hakkama, et juhtida tähelepanu sellele, et palju valikuid sõltub ka täiskasvanute valikutest.

C KINNISTAMINE / REFLEKSIION

Õpetaja jagab õpilastele paberid / klepsu alused ja palub õpilastel oma kodu jaoks 3-5 silti meisterdada. Oluline on tuua siinkohal inspiratsiooniks mingi näide sildist (olemas esitluses).

Õpilased tutvustavad väikestes rühmades üksteisele oma klepsusid, mõned saavad võimaluse tutvustada oma tööd ka tervele klassile.

Õpetaja näitab uuesti tunnieesmärke ja palub õpilastel käega märku anda, kas nad on eesmärgid täitnud.

Lisainfot õpetajale

SEOS RIIKLIKU ÕPPEKAVAGA

I kooliastmes (1. – 3. klass) õpitakse tundma elektrit ja magnetismi, oluline rõhk on just elektri kasutamisel ja säästmisel. Energia mõistet küll otseselt ei defineerita, aga ressurssidest ja nende säästlikust kasutamisest räägitakse küll. Tuttavad mõisted peaksid olema muuhulgas „vooluring“ ja „elektrijuhtivus.“

II kooliastmes (4. – 6. klass) lisandub rõhk Eesti loodusvaradele ja nende kaitsele, räägitakse taastuvatest ja taastumatutest loodusvaradest, selgitatakse taastuvenergeetika olulisust keskkonnaseisundi parendamisel ning põhjendatakse/selgitatakse mõistliku tarbimise vajadust. II kooliastmes räägitakse juba konkreetset energiast ja selle tähendusest ning energialiikidest. Vastavalt vanusele, kellele tundi läbi viiakse, peab arvestama erineva abstraktsustaseme mõistmise võimega. Noorematele on mõttekam pigem kirjeldada asjade toimimist, II kooliastmes võib süveneda juba põhjuslikesse seostesse ja keerulisematesse selgitustesse.

LISAINFOT ENERGIAST JA SELLE SÄÄSTMISEST

Internetis leidub palju huvitavaid lehekülgi, mis selgitavad lähemalt, miks ja kuidas saab inimene oma kodus energiat säästa. Oluline oleks tähelepanu pöörata sellele, milliseid võimalusi saab kasutada õpilane ja mis sõltub pigem tema vanematest. Kuna lapsed on suurimad täiskasvanute tarbijakäitumise mõjutajad, ei tasu alahinnata nende mõju. Seega võib nendega rääkida ka majade soojustamisest, säästupirnidest jmt.

Energia. I kooliastmes selgitatakse energia olemust eelkõige seeläbi, mida energia teeb – energia võimaldab teha tööd (see on sisuline selgitus ka hiljem, kuid siis defineeritakse „töö“ mõistet juba põhjalikumalt). Oluline on juhtida lapse tähelepanu sellele, et see energia, mis inimene saab toidust on põhimõtteliselt sama energia kui see, mida annab päike, mis paneb vee auruma ja tuuleturbiinid töötama. Alles alates seitsmendast klassist õpivad õpilased energia ja töö kvantitatiivset määramist (ühikuid, arvutuskäike jne), seega pole käesoleva tunni raames oluline energia olemuse määratlemisel väga teaduslikuks minna.

Elektrienergia kui energia liik. Elektrienergia juures võib kasutada mõistet „elektrivool,“ mis tekib energiaallika abil. Lihtsustatult võiks seda kolmanda klassi õpilasele selgeks teha vee voolamise analoogia abil – elektri-jaamas pannakse elektri „osakesed“ (elektronid) voolama suurte turbiinide abil, kohe kui toas lülitit vajutada pääseb jaamas tekitatud vool sinu elektrit tarbivate masinate sisse ja paneb nad hõõguma, soojendab neid või paneb keerlema mõne mootori. Lastel võib tekkida küsimus, et kuidas vool nii ruttu tema koju jõuab, kui elektri jaam on Ida-Virumaal – siin võib jällegi toetuda vee analoogiale või tuua näide sõduritest, kes seisavad pikas rivis ja kui muusika hakkab mängima hakkavad nad kõik koos marssima (mitte ei alusta see, kes on muusika lähedal ja ei tõuka teisi kõndima). Elektrivälja mõistet (mis sisuliselt põhjustab olukorra, et kõik elektronid ühe korraga liikuma hakkavad) ei ole mõistlik mängu tuua, sest selle selgitamine võib olla isegi 9-ndas klassis keeruline ja antud tunni kontekstis võib see ajada asja vaid segaseks.

Kuna 3-4. klass ei hooa veel potentsiaalse ja kineetilise energia mõisteid või keemilise energia (keemiliste reaktsioonide energia) olemust, võib anda aimu sellest, et praktiliselt kõik energialiigid (v.a. tuumaenergia) on otseselt pärit meie Päiksel, kes soojendab vett, paneb puhuma tuule ja paneb kasvama taimed. Taimed salvestavad oma lehtedes, vartes ja viljades energiat (justkui koguvad seda kokku), taimede jäänuste kogunemisel pika aja jooksul tekivad aga energiarikkad maavarad (fossiilsed kütused). Nii taimede kui ka fossiilsete kütuste põletamine on tegelikult lihtsalt öeldes selle energia vabastamine, nii et me saame tuhandete aastate jooksul kogunenud päikseenergiat korraga kasutada. Tuuleenergia ja teiste taastuvate energiaallikate kasutamise puhul kasutame me päikeseenergiat otsesemalt, ilma vahepeal „lukustamata“ – ehk siis nt. Päike aurustab vee, vesi sajab vihmana maha, paneb voolama jõed, mis voolavad alati allapoole (gravitatsioon) ja kui see voolava vee jõud (energia) paneb tiirlema turbiini, siis see turbiin on võimeline liikuma panema ka elektrivoolu.

Energia jäävuse seadus. Energia jäävuse seadust ei ole vaja sellise nimega nimetada, küll aga tuleb laste tähelepanu juhtida asjaolule, et energia ei teki tühja koha peale ja päriselt kuhugi ei haihtu. Umbes nagu tolmgigi ei teki iseenesest vaid ikka prahist, naharakkudest ja aknapragudest sisse lendavast liivast ning ära kaob ta ka mõnel seletataval moel (tolmuharja abil), mitte müstiliselt haihtudes. Ehk siis energia muundub ühest liigist teise ja mõnikord nii, et me seda ei märkagi (trepist üles minnes me kulutame energiat ja väsimine, kuid ometi meie potentsiaalne energia kasvab, samuti tundub, et kui sööme ja pärast seda kõvasti tööd teeme kaob energia ära, tegelikult aga haihtub see soojusena universumisse. Lihtsalt nii väikestes kogustes, et meie teda enam ei taju).

Energiaallikad. Üldiselt lähtutakse koolis taastuvatest ja taastumatutest energiaallikatest rääkides põhimõttest, et taastuvaks saab pidada vaid neid energiaallikaid, mis taastuvad inimese eluea jooksul (näiteks biogaas, energiapõõsa või puit, küll aga mitte ürgmetsa ökosüsteem). Energiaallikad, olgu siis kütteks või elektri tootmiseks, mis inimese eluea jooksul (ca 75 aastat) samal hulgal tagasi ei teki, on sisuliselt taastumatud, eriti kui neid tarbitakse suurtes hulkades (nt. turvas, põlevkivi, nafta, maagaas jmt).

Energia säästmine. Kuna see on väga eluline teema tuleb eelkõige kuulata klassist kõlavaid arvamusi ja kogu tunni vältel neid peegeldades laste arusaamadele sisu juurde anda. Oleme allpool lisanud ka informatiivse lingi, kus on selgitatud, kuidas koduses majapidamises energiat kokku hoida. Analoogseid linke täiendava info leidub palju.

Väikeste laste puhul on rahast olulisem rõhuda siiski keskkonnaseisundile ja loodusele. Kuna nad ise rahakotti ei oma, siis tuleb neid mõjutada sisuliste argumentidega, et nemad omakorda mõjutaksid oma vanemaid rahakoti argumentidega. Mõned argumendid, millega saab tähelepanu juhtida küsimusele „miks peaksin kokku hoidma, kui mul raha on ja mind keskkonnateemad ei huvita?“.

- Eluks sobivad tingimused on praegu teadaolevalt ainult ühel planeedil, meie planeedi ressursid on lõplikud – ressursid võivad ammenduda.
- Kui edasi tarbida nii nagu seni tehtud on, ei ole võimalik (õpilaste suureks saamise ajal) tulevikus enam nii head elu elada kui praegu – tarbimine tulevaste põlvkondade arvelt.
- Samamoodi nagu meie vanavanemate põlvkond vastutab selle eest, millist elu me elame praegu (kui puhas on meie keskkond või kui suured on meie majad), vastutavad lapsed oma tulevaste lapselaste elutingimuste eest.
- Maailma sünnib järjest rohkem inimesi ja nad kõik tahavad elada vähemalt sama hästi kui teie (klassis olevad lapsed) – kas see on võimalik, kui me kasutame maapõue salvestunud energiavarusid sama agaralt kui täna?
- Rikkamates riikides elavad inimesed elavad juba täna vasemate riikide arvelt, mida rohkem meie tarbime, seda vähem tõenäoline on see, et vaeste maade lastel tekiks kunagi samad võimalused kui teil (tuua näiteid ipodidest või kasvõi veega kempstust ja lugemaõppimise võimalusest).
- Energia tootmine iseenesest võib keskkonda kahjustada nii heitgaasidega (kliimamuutused, happelihmad) kui jääkainetega (aherainemäed), samuti reostatud veega (naftatankerite tekitatud õlilaigud).

Lisaks informatsiooni koduse energiasäästu kohta:

www.energia.ee/et/kokkuhoid

Köök

Nr.	Kirjeldus	Säästukoht ja potentsiaal	Üldised kommentaarid	Võimalik rahaline sääst
1	Laevalgusti	<ul style="list-style-type: none"> Ruumist lahkudes ja päevasel ajal kustutage tuled. 	<ul style="list-style-type: none"> Vaheta läbipõlenud pirn uue energiasäästlikku vastu! Energiasäästlikud lambid tarbivad kuni 80% vähem energiat. 	<ul style="list-style-type: none"> Vahetades laevalgustis oleva hõõgpirni säästupirni vastu on võimalik säästa aastas 18 €
2	Kraan	<ul style="list-style-type: none"> Pestes nõusid käsitsi, ärge laske veel niisama ja suure survega joosta, sama kehtib näiteks hambapesu kohta 	<ul style="list-style-type: none"> Paigutage kraani otsa vee survet kompenseeriv kraaniotsik, nii väheneb vee kulu kuni 2 korda. Tuleta emale ja isale meelde, et tilkuvad kraanid tuleks parandada. Üks tilk sekundis tähendab kuus umbes 625 liitrit voolavat vett, mis on omakorda u. 0,6 m³ ehk ühe inimese kahe nädala normaalset veekasutust. 	<ul style="list-style-type: none"> Energiasäästlikku segistiga on 3 liikmelisel perel võimalik säästa 44 €/aastas
3	Õhupuhasti	<ul style="list-style-type: none"> Ärge jätke õhupuhastit niisama tööle, juhul kui see ei ole oluline ventilatsiooni tagamiseks. Tööle jäetud ventilaator tarbib asjatult energiat ja viib toast soojust välja. 		
4	Veekeetja	<ul style="list-style-type: none"> Elektrilise veekeetja kasutamine on tõhusam kui vee kannus või potis keema ajamine. Keetke kannus vett just täpselt nii palju, kui hetkel vaja on – nii säästate energiat, raha ja aega. 	<ul style="list-style-type: none"> Puhastage veekeetja katlakivist, sest juba 1 mm kiht tõstab energiakulu 10 % võrra Vee kannu ja boileri tööpõhimõtted on väga sarnane. Kasutades boilerit vee soojendamiseks ainult öisel tariifil on võimalik säästa 64 eurot. 	<ul style="list-style-type: none"> Ajades kuumaks ainult vajaliku koguse ehk kruusitäie vett 11 asemel on võimalik säästa 9 € aastas
5	Pliit ja ahi	<p><u>Ahi:</u> Avage kuuma ahju ust võimalikult harva, sest iga avamisega kaob ahjust umbes 20% kuumusest.</p> <p><u>Pliit:</u> Kasutage söögitegemiseks sobiva suurusega pliidirõngast. Näiteks kui asetate gaaspliidil 16 cm diameetriga poti 18 cm diameetriga pliidiplaadile suureneb energiatarve kõige kõrgema kuumuse korral 15% võrra.</p> <ul style="list-style-type: none"> Asetage toidu valmistamisel potile või pannile kaas peale, nii väheneb energiakasutus ja lüheneb toidutegemise aeg. Kui vesi potis keeb, keerake kuumus väiksemaks. 	<ul style="list-style-type: none"> Elektrilise veekeetja kasutamine on tõhusam kui vee pliidil kannus või potis keema ajamine. Lülitage ahi 10–15 minutit enne toidu valmimist välja, sest kinnise uksega ahi säilitab piisavalt kaua vajalikku kuumust, et toit lõpuni küpsetada. 	
6	Nõudepesu- masin	<ul style="list-style-type: none"> Eelistage kui võimalik nõudepesumasinat käsitsipesemisele, see aitab kokku hoida keskmiselt 90% vett ja ligi 60% energiat. Nõudepesumasin (nagu ka pesumasin) tasub asju täis panna 	<ul style="list-style-type: none"> Nõudepesumasinaga hoiate kokku energiat, vett ja aega. 12-osalise nõudekomplekti käsitsi pesemine voolava vee all kulutab keskmiselt 103 liitrit vett, uus A-klassi nõudepesumasin aga 10 l. 	<ul style="list-style-type: none"> Uue AA klassi pesumasinaga on võimalik säästa 61 € aastas
7	Külmik	<ul style="list-style-type: none"> Külmikusse kogunenud jää tuleb energiakulu vähendamiseks sulatada Ära unusta külmiku ust avatuks ega hoida lahti. Iga ukse avamisega võib kuni 1/3 külmast õhust välja pääseda 	<ul style="list-style-type: none"> Valides omale uut kodumasinat jälgi alati energiamärgistust. Uus A+ klassi külmik kasutab 40% vähem energiat kui 10 aasta vanune külmik. Energiamärgistuse järgi saate teada, palju energiat või mõnda muud ressursi üks või teine koduseade kulutab. Kui oled kahevahel vali alati parema energiaklassiga seade. 	<ul style="list-style-type: none"> 20 aastat vana külmiku vahetamine uue vastu tähendab 36 € kokkuhoidu aasta jooksul

Tommi tuba

Nr.	Kirjeldus	Säästukoht ja potentsiaal	Üldised kommentaarid	Võimalik rahaline sääst
1	Laevalgusti	<ul style="list-style-type: none"> Ruumist lahkudes ja päevasel ajal kustutage lamp. 	<ul style="list-style-type: none"> Vaheta läbipõlenud pirn uue energiasäästliku vastu! Energiasäästlikud lambid tarbivad kuni 80% vähem energiat. 	<ul style="list-style-type: none"> Vahetades laevalgustis oleva hõõgpirni säästupirni vastu on võimalik säästa aastas 18 €
2	Küte	<ul style="list-style-type: none"> Ära küta ja hoiu akent lahti samal ajal. Nii pääseb kogu soojusenergia aknast välja Tuuluta lühiajaliselt, ära hoiu akent pidevas tuulutusasendis 	<ul style="list-style-type: none"> Küsi vanematelt ega termostaat ei ole sätitud üle 21 kraadi? Tõstes temperatuuri 1. kraadi võrra, kasvavad küttearved umbes 5 % kraadi kohta. Terve maja soojustamine ja akende-uste renoveerimine või vahetamine annab soojuse kokkuhoidu kuni 50% 	<ul style="list-style-type: none"> Temperatuuri langetamine ühe kraadi võrra tähendab 80 m² korteris keskmiselt 46 € suurust kokkuhoidu aastas
3	Laua valgusti	<ul style="list-style-type: none"> Ruumist lahkudes ja päevasel ajal kustutage lamp. 	<ul style="list-style-type: none"> Vaheta läbipõlenud pirn uue energiasäästlikku vastu! Energiasäästlikud lambid tarbivad kuni 80% vähem energiat. 	<ul style="list-style-type: none"> Vahetades laevalgustis oleva hõõgpirni LED pirni vastu on võimalik säästa 4 € aastas
4	Printer	<ul style="list-style-type: none"> Printerit, skännerit ja koopiamasinat kasutatakse sageli vaid paar minutit, mistõttu pole neid vaja pidevalt ooterežiimis hoida. Lülita seade nupust välja! 		<ul style="list-style-type: none"> Ooterežiimil seadmete tarve moodustab kuni 10% kodusest elektriarvest. Kui keskmine korteri elektriarve on umbes 30 eurot, siis see tähendab, et keskmise korteri aastane sääst oleks umbes 36 €.
5	Lauaarvuti	<ul style="list-style-type: none"> Kui lähete õue lülitage arvuti täiesti välja. Ärge jätke arvutit ooterežiimile. 	<ul style="list-style-type: none"> Ära hoida adaptereid/laadijaid stepslites, kui seade ei tööta nad tarbivad ka siis elektrit. 	<ul style="list-style-type: none"> Ooterežiimil seadmete tarve moodustab kuni 10% kodusest elektriarvest Vt. eelmist.
6	Televiisor	<ul style="list-style-type: none"> Lülitage teler täielikult välja, kui lahkute teleri äärest kauemaks kui 15 minutiks. Välja tuleb lülitada ka digiboks. 	<ul style="list-style-type: none"> Teleri energiatarbimine sõltub tehnoloogiast (plasma, LCD, LED), ekraani suurusest ja pildi eredusest – seda tasub uue teleri valimisel silmas pidada. LED telerid on kõige energiatõhusamad 	<ul style="list-style-type: none"> Vahetades 46" plasma teleri LCD-LED vastu on võimalik säästa aastas 36 €